

ԾԻԱԾԱԼ

ՀԻՆԳՈՐԹԻ

1870 ՍՊՐԻՄ 2

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 129

Հասար 20 Փարս

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կը հրատարակուի օրը անգամ՝ մը բայ 'ի տօներէ : — Ամսական բաժնորդագիրն կէս արծաթ մէճիւտ : Գաւառացի համար բաժնուրի ծախքով 13 զէ : Բաժնորդագրութեան անգին է Ղալաթի Տէլիքովն խան միջին յարկ թիւ 13 լրագրոյս գրասենեակը :

Ուստի ինչ գրութիւնք պէտք է ուղղուին առ խմբագիրն լրատու Ս. Ա. Սուրենեան : Անվճար ելած նամակները կը մերժուին : — Հանրութեան վերաբերեալ նամակները ձգի կը հրատարակուին : Ծանուցմանց տուն է Ա. անգամի համար 3. Թիւ 2. Գ թիւ 1 զէ :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մէտնախմբից նեղարեւն, Գաթօ լիքերին Ս. Յակոբ խաթմախանէսին յիշմարտը զապիթ իմմիշ օլաուզարըն ասն, Բաթրիքաննէմիլին ըէյի իւզըն Ազատ Գաթօլիքէր քէնաու ֆաղիթ խաթմալարընը վէ ֆուքաբալէրինի Եէ-տի-Գուլէ Ս. Փրիկի խաթմախանէմիլից կէսնաբմէքաւ տիրէր :

— Պու տէֆա Պէյ-օղլունաւս վու-գու պուլան մատաւնին պիր այնը տա-լի Օրթաքէօյաւ վուգու պուլմուշ տուր : շէօյլէ քի, պիր գաւառն քէնաու գօծաւնա հէմէֆքերար օլմաուլընաւսն (վաւքի գօծաւր Ազատ Գաթօլիք վէ զէվէսի խէ Հաուսնիթ իմիշլէր) գա-րը բաղար կիւնիւ գօծաւնըն քիլիսէյէ կիլմաիկի վաղըմ էվի թէրք խաուս քէնաու հէմէքիսնին խանէսնէ կիլմ-միշ տիր :

— Ճումաա իրթէսի կիւնիւ չըգա-լըրան Սէտայը հաթթէնի կէրէք Լուսա-ւարչախան վէ կէրէք ազատ կաթմալի քահանաւար վէ վարդապետէր հազ-գընաա շէտիտ տուրթմաւ պիր պահա-ն) օղլունաւս տուր :

Կէօյա պիլդիմ ազատ կաթմալիքերին բուհայան կիւրուհի կէսնալէօն ֆէնա-լըքարաա պուլունաւքաւ իմիշլէր, ֆա-գաթ Ունիթու վարդապետէր տուրք վէ աղարը ըմրշար :

Շէքեան Ունիթու վարդապետին թիւրլիւ պէ թիւրլիւ էաւսալիլըքաւ պուլունաւար, Սէտայը հազըգէթին իշ պու Ղըլըլընա զիաւէ նաղմէ վէ է-

շէլիկինէ տէ աշըրը մերթէպէ դուվ վէթ վերի :

Շէքեան վարդապետին պու մի-սիլլիւ պիր թաղըմ ուլլունաւը հարէ-քէթլէրի աուլուլաւքաւ աօղլունաւ իմէաճիւլ իմմէքաւէլիլ : շարդ էլըմէն կաթմալիքերին վարդապետէրի հազ-գընաա պու անէ գաւառ չօղ սէնալէր տուլմա շ ըրըք, հալ պու Քի շիմաի օ-րաղ վաղ թի կէլմիշ օլաուլունաւսն, տարըլար Հաուսն թարաֆընա ալընմաղ-աւ վէ զաթմէն իմմալիքէրի ֆէնալըլըր օրթալա չըգըլ էհալի իւզէրինէ կէրէ-յի կիպի թէէտիր իմմիշ վէ իմմէքաւէ տիր : Շէքեան վարդապետ ալէյինաւ հէրքէս ինաւըլմաղ տէրէնէ քէթիւ-լիւքէր նաղլ իմմէքաւէ տիր, մէսէլա շու եւա պու ֆամիլէանըն դանընա կի-րիւլ նամուսաւաւ պօղմուշ, մէզէպէն պիր չօղ դաւադիւթար իյլէմիշ, վէ զայրիհիւմ վէ զայրիհիւմ . . . :

Յաղաթ շիմաի խէ Շէքեան վար-դապետին Ունիթուլար թարաֆընաա պուլունաւ պէրէֆէ նայիլ օլմաւը շա-չաճաղ պիր հալ տէյիլ տիր, պուլաւան աղատէմ եաղմըլ օլաուլունա գ պահաւ-ըր օղլունաւար էյի պիլմէլի տիրէր քի ճիլդիլթիլլէ գաթիւ գալլոյան, վէ գուլ օլան պիր քիմաէ հէր ապըմ ֆէնալըլ-վէ պարտարըլը ինքա իմմէյէ ալըլիւն օլաուլու հալաւ, մաթլազ գիաւէ շէ-րէֆ վէ էհէմմիլլէթ քէսու խաւէ :

— Սէօյլէնթիլլինէ նաղարէն Լնֆի-էնեան Հ. Գրիգոր վարդապետ լայ կի-նէսի Ս. Յ. Ոսկերեանաա վէ աւաղ ուրաւթ կիւնիւ տալի Օրթաքէօյաւ

վաղը Ս. Լուսաւորիլ քիլիսէսնաւ քա-րաղ վէրէնէք տիր :

— Բաղար կիւնիւ Պէյօղլունաւսն Օրթաքէօյ Ս. Լուսաւորիլ քիլիսէսնէ կիաւէն Ազատ կաթմալիքէրի հէրեալիւս-լուքաւսն քուրթալըլ Հաուսնըն ճէն-նէթինէ կէթիլիւմէք ուշաւաւընաա պուլունաւ տէօրթ պէշ հաւաապէալ քաւընլար ոօքաքաա վէ բէնիքիլէր-աւէ տուրուլ պիլ չօք քանալըմա բա-ղար նիւղար իմմալիքաւն սօնրա իմ-տիրէրի հաւա ու իքսաւմալըն պօշա կիլմալիլնի կէթիլէք խըրաւնըլ լա-նէթ օղլունաւլար ալըր :

Զաթմէն պիլդիմ Ազատ Գաթօլիք Հօյ քարընաւալըլըլ, Բարանըն, Հաուսնըն, Պարնուսոնու վէ իլիւմին լանէթլէրինի բէաա իմմիշ օլաուլա-լընաւսն, քայրու պու հալայի լանէթէ բէք տէ ամին տէյէմէլլէր, շուրաւ թօաթ ալըր քի, Տիւս Բաթիւլ Կաթիլիսէ պաւաւսն Ունիթու քաւընլարը պիր քան քաղանմալ իշիւն Ժամիլլուք Բանիլլէ տալիս քաւուլ իմմէքաւ տիրէր :

— Բաղար կիւնիւ Լշէքեան Մի-քօյէլ վարդապետ Օրթաքէօյաւն ֆա-լաթալա պիր մաղաղայա կէլիւլ, օրա-տէ պուլունաւն շէլէպ օղլու Սիմն նամ-քիմէսնէյէ վէ անըն պիր քալ հէմէրի-լէրինէ Հաուսն թարաֆընա ճէլալ իմ-մէյէ չալըլմըլ չապալմըլ վէ պա-կիւն օր ֆիլաթիսնաւ Լ Կարաթիւն օղլ իլի-լիւլալըլ, շաւմար 23 անիլալ քաւաւսնիւ նամաւսն, ֆիլաթիլլէ ատընա ճանըլըն ինա-ւըն օղլմըլ : զիաւ տիլն, պաւ Սարը Էմըլ-անըլըն օրիւլ Կանթիլաթի ալլաւն աղա Լ քաւըլ

լուծիւն մ'ի երկու հոգարարձութիւն
կազմել, մին գարդոցայ, միւսն ալ հի-
ւանդանային համար :

Արշաւած է որ յետ պարսկ գլխ-
րայ յաճախող աշակերտներէն տուրք
առնուի երեք տարեկանով . Ա. ք վճարէ
տարին 4 տկի, Բ. ք 2, Գ. ք 1 . խիբա-
լարային անկարողք ազատ քլլան այս
տուրքերէն :

— Այս օրերս հրատարակուած հաշ-
ուեկոսէ մը կը տեղեկանանք որ 6000
խրայի պարտք մ'ունինք . այս դումա-
րէն գտնուէ երեք հազար խրայի չափ
կրտապիտակ և լծմածնայ վանուց
պարտքերը, որոնց ծայնը չկայ, կերե-
ւի թէ վարդապետն . . . :

(Զինուան իշխանութիւն 28 մարտ)

Ամսոյ 24ին Հոյ-քնթերցատան մէջ
կարդաւ քանի մը հոգիներ այլ և այլ
նիւթերու վրայ մէյմէկ ընթերցումը
բաժնւոր անոնց մէջէն Պ. Գեորգ
Պապիտանի ազատութեան վրայ խօ-
սած մէկ ազատութեան թիւերը գտար
միւսնայ ամսոյն և հետագայ քաջարժ
ըլլալով խնդրեցինք որ օրինակը առն
ահա զայն ալ կը հաղորդեմ . Զեղ հրա-
տարակէլու խնդրանքն * :

Այս առթիւ կը ծանուցանենք ըն-
թերցողաց որ, մինչև յարգ Ծիածանի
միջոցաւ հրատարակուած Զինուան-
կան թղթակցութիւնները մէ Պ. Շա-
ւար Արիարեանի և ոչ Պ. Գեորգ Պապ-
իտանի կը վերաբերին, և թէ հարկածը
թողուլ և գրողը վնասուել միջին դարու
գործ է . . . :

Վանի մ'օրէ 'ի վեր մէկ քանի վար-
ժապետաց տնտեսութեան պատճառաւ
ազգին դատաւանդութեան թեթեւմիտ դոր-
ծիւնը մեծամեծ անկարողութեանց
ապարեղ կը դարձնեն դպրոցը : Աշա-
կերաք առատիկ գրգռուած ապակի-
ները կը խորտակեն և առաջնորդարա-
նի գուռը քարի բռնելով կսկսին խոյ-
տատակ ծայներ հանել և զիրենք յոն-
դիմանող քահանաներուն վրայ հայ-
հոյանք տեղադրել : Ասոնք կը գոր-
ծուին կամ գործել կը տրուին անանկ
աւանի մէջ, յորում ողւա՛մ չափ կաշ-

խառնի վարչութիւնն ու հոգարարձու-
թիւնը կարելի եղածին չափ բարեօր-
ւարժարանաց վիճակը :

— Զինուանային եկամուտը ինչ
մակի մը մէջ ալ հետեւեալ լուրերը կը
կարդանք .

. . . Խմբագիր

Աղղային երկսեռ վարժարանն
բու գոցուելը երեք ամիս եղաւ, դեռ
ևս անհատ մը, իր աղղին յառաջագի-
մութեան յանկարծող մը չ'եղաւ որ ըսէ
ուր պիտի երթայ մեր այս արդի վի-
ճակը : — Աշակերտք վաղոցներու ու
հրատարակներու մէջ կը թափառին,
խեղճերը դեռ ևս այդ սուրբ յարկերուն
տակ դաս մ'անդամ առած չ'ունին . . .

Երեքշաբթի օրը ամենքը 'ի միա-
սին գէտ ի առաջնորդարան կը դիմեն,
եօթը տարեկանէն մինչև տասներկու,
դուռը կը զարնեն . որպէս զի իրենց ու-
ղարմիր կայութիւնը Ս. Առաջնորդին
յայտեն և եթէ կարելի ըլլայ իրենց
վրայ կարեկցեալով իրենց վարժապետ
և գարաց արուելը խնդրեն . չեն բա-
նար, ուստի այն ամեն ամէնքը 'ի մի-
րերան Եօթն մ'է կսկսին, բոլոր շու-
կան ոտը կը հանեն և նոյն գիրքով
դպրոց կը դառնան ու բոլոր աղակի-
ները ջարդ ու բարդ կընեն : Այս բա-
ւական չըլլալով վերտաին կը գրողը-
ւին ծառերէն վայտեր կարելով և թաշ-
կինակին իրր դրօշակ անոնց վրայ կը
պարզեն կրկին և կրկին Եօթններով
նորէն առաջնորդարան կը դառնան :
Երեւակայեցէք . . . Խմբագիր վարդ-
ներու մէջ որչափ լրբութիւն տեղի կու-
նենան :

Արբաղան առաջնորդնիս անոնց
ոյս ծային ականջ չի կախեր ու երբ ի-
րեն կը պատմեն այս եղելութիւնը կու-
րանայ թէ լսած չէ երբէք . և այս խոյ-
տատակութեան դէմ առինքն բողո-
քայներուն խօսք կուտայ որ պիտի աշ-
խատի գարդոցներուն բարեկարգութեա-
նը հոյս տածել, երեւելի աղղայիները
դաւմարել և հոգարարձութիւն մը կաշ-
մել, առանք ալ բարդենք այն բիւրա-
ւոր առեւտրուն վրայ որոնցմով միշտ
տեղը ոյս Հոյ հատարակութիւնը կու-
տած է : Անկեմ այն ահագին կուռքն

է, որուն ոտի տեսքը բաւական է ահ
և սարսափ ազդել ամենուն . . . չեմ
գիտեր թէ ինչ մագաղան ազդեցու-
թիւն մը ունի այս Հոյ ժողովուրդին
վրայ : Անցնինք ուրիշ կէտի մը :

Հոս տաճկաց գիշերօթիկ վարժա-
րան մը կայ, լաւ ևս է ըսել իրենց լեզ-
ւաւ խառնել մը, ուր ամէն ազգէ որք
աղայք կընդունուին, հոն 10-15ի չափ
Հոյ մանկութիւն ալ կան ուր ոչ թէ կը կըր-
թուին և կը դաստիարակուին : այլ կա-
տարեալ յոմութիւն և անտաւակութիւն
կուսնին, այս բաւերս բաւական են
մեր հատարակութեան իմացներու թէ
ինչ ինչ գէշութիւններ տեղի առած
են ու կ'առնեն հոն, որոնց համար ինք
աչք ու բերան կը գոցէ . . . :

Արդէն Մուհամմէտի կրօնին պա-
հաճածին համեմատ երեսնօրեայ բաժան-
պահել առին խեղճ ու աղէտ աղա-
յոց հիմա ալ փոխան կիրակիի . Ուր
բաժըր տօն բռնել կուտան, լոկ թըլ-
փատութիւն մը մնաց որքն որ այն ալ
կարելի է ընեն եթէ պայտիս ժողո-
վուրդ և Առաջնորդ մը ունինք . . . :

— Լատինահայոց մէջ բաւական
յուզում կայ հոս, Միսիթարեան հոյ-
րերուն մէջ Եօթն և Եօթն երկարաւա-
կութիւն կայ Հաստեմոսի մասին : Ա-
մեն օր դադար ժողովներ կ'ըլլան, լինք
գիտեր թէ ինչպէս վերջ պիտի ունե-
նան :

— Երկուշաբթի, մարտ 23, Պ. Գր-
քին որ Գոլսէի Խորատաննան, Մեռ-
բաղեան վարժարանի յառաջագիմ և
վաւերուն ուշակեցանքէն մին անտաւ-
կան հասակի կենաց վերջ մը տուաւ
'ի սուգ թողլով իր ընկերները . . . :

— Չորեքշաբթի, Մարտ 23, Յու-
նաց տօնի առթիւ . (ընդհանրապէս
այս ազգը իրենց տօն օրերը արբուե-
լով կը կատարին և քանի մը հոգի ի-
րենց մայրաւանդ կրօնասիրութեան զոհ
կըլլան) խեղճ Հրեայ մը անցնելու ա-
տեն յանկարծ պաշտօնի հարուած մը
կընդունի և չնչապառ դեռնին կը
փառի, կըսեն թէ վերքը ինքս ծանր
է և առողջութեան յոյս չկայ :

— Ուրբաթ, մարտ 27, Զինու-
մէջ ամենազի շինելու համար Պուհայի
համարուն վրայ քար կը կարեն, գրեթէ

* Շարաթ օրը պիտի հրատարակենք Ծ. Խ.

հոն բանող գործաւորները Մշեցի հա-
յեր են, որոնցմէ Յ հոգի քարը ճայթե-
լու առեն անդուշաբար ապիւր մնա-
ցեր են, Յը մեռեալ իսկ Չը կարեւոր-
Պ. Պ.

1870 մարտ 28 Զմիւռ

... Խմբագիր

Եր խնդրեմ որ հետեւեալ աղբը
Ձեր պատուական լրագրին միջոցաւ հը-
րատարակելու շնորհ ընէք:

Ազգային կրթութեան խորհուր-
դը վարժարանաց ընդհանուր բարե-
կարգութիւնն ու յառաջագիւծութիւնը
խորին ուշադրութեան առարկայ ը-
րած և այն նպատակաւ մայրաքաղա-
քիս վարժարանները այցելութիւններ
ընելով անոնց վրայ ստոյգ տեղեկու-
թիւններ առնուլ իրեն առաջին պարտք
համարած ըլլալով, որոշեց այս այցե-
լութիւններն անյապաղ ի գլուխ հա-
նել, Ղալաթիոյ և Բերայի վարժարան-
ներէն սկսելով:

Հետեւաբար առաջիկայ ապրիլ 3ին
ուրբաթ օրը ժամն 2ին Ղալաթիոյ և
ժամն 3ին միջոցները Բերայի վարժա-
րանները այցելութիւն պիտի ընէ. ուս-
տի կը խնդրէ յիշեալ թաղերուն մէջ
գտնուող յարգի ուսումնականներէն
որ շնորհ ընեն իրենց ներկայութեամբ
և օժանդակութեամբ պատուել Ազ-
գային կրթութեան խորհուրդը, և ե-
թէ դպրոցին վիճակին վրայ դիտողու-
թիւն կամ տեղեկութիւն և կամ անոր
օգտին ու զարգացմանը նպատառ խոր-
հուրդ կամ առաջարկութիւն ունին
խորհրդոյս հաղորդելու հաճին:

Մնամ ևն:

Ատենապետ Ազգային կրթութեան
խորհրդոյ

ՄԵԼՔԻՍԵՒԵԿ ՎԱՐԳԱՊԵՏ

1 ապրիլ 1870

Կ. Պոլիս

... Տէր

Մինչ ցարդ լինթերցատան մէջ
դարձածները մի առ մին կարագրեցինք
քիչ մ'ալ կուգենք ուշադրութիւնսիդ
հրաւիրել տեղոյս Ազգային վարժա-
րանաց. այն է՝ Հայ-Մանկաւոյն ող-

բալի կացութեան կամ ազդին ապա-
դային վրայ . . . :

Յայտնի է որ այս հաստատութիւն
ները, բաւական հաշուի հանած և բա-
ւական արդիւնք բերած են լուսահա-
ղի Տ. Յովհան, Տ. Մարգար և բարե-
յիշատակ Մնգրէաս վարժապետաց օ-
րերուն մէջ: Անոնց մահուանէ ետե-
ալ ամանց համար մէյ մէկ ծննդա-
դարձած էին, և մէկը պէտք էր որ
զանոնք ի ձեռն խարաղանի լուսոյ տա-
ճարներէն արտաքսէր և այն յարկերը
իրենց բուն նպատակին՝ մտային զար-
գացման ծառայեցնէր:

Գտնուեցաւ անձ մը, որ երկար
տարիներէ ի վեր իւր առաջնորդը
ճանչցուած էր ամենէն, և որ միայն
կարող էր իւր արի և անյողդողդ բնա-
ւորութեամբ այս մեծ և կարեւոր գոր-
ծը գլուխ առնել:

Մեծ. Պ. Ս. Ռսկանեան, 1836ին
Փարիզէն եկած ըլլալով՝ նոյն առնի
Քաղաքական ժողովը չուզեց փոխանել
առիթը և ամսական 3000 զուրուշ խոս-
տացաւ վճարել անոր, եթէ հաճի եր-
կուց վարժարանաց միմիայն ընդհանուր
անօրէնութիւնն ստանձնել:

Պ. Ս. Ռսկանեան աւելի արամա-
գիր ազատօրէն աղբերու՝ պատրաստ-
ուած էր դառնալ հոն՝ ուրիշ եկած
էր, առանց միտ դնելու իրեն առա-
ջարկեալ պաշտօնին: Սակայն, մէկ քա-
նի անձեր, որոնք անոր պէտքը դա-
ցած էին, անմիջապէս Ուսումնասէր
անուամբ ընկերութիւն մը կողմէլով
զինքը Ատենապետ անուանեցին և թա-
խանձեցին մնալ հոս, ամսական 3000
զուրուշ որոշելով, որպէս զի երկուս-
վարժարանաց անօրէնութիւնն ընդու-
նի, զանոնք բարեկարգէ անկախօրէն,
մոլութիւնն ու ազականութիւնը ջնջէ
որ ամէն կարգի աշակերտաց երակներ-
բուն մէջ ծաւալած և մինչև ոսկորներն
թափանցեր էին, և Ֆրանսերէնի բարձ-
րագոյն կարգին դաստիարակութիւնն ընէ:

Պ. Ս. Ռսկանեան թախանձանքնե-
րէն ստիպեալ երկամեայ պայմանաժա-
մով ընդունեց առաջարկութիւնը և նոյն
տարւոյն Մարտ 1ին առաջին անգամ
մտաւ դպրոց, այն առնի Ռսումնա-
կան խորհրդոյ հաւանութեամբ, որ իւր

իրաւասութիւնը դրնթէ կամօրին յանձ-
նեց Ուսումնասէր-ընկերութեան:

Պ. Ռսկանեան մինչև Զատիկ դրոյ-
րոցին կարգերն ու սովորութիւնները
ուշիւ քննելէ և անոնց ազդած փոփոխու-
նէ եզրմանց հասու ըլլալէ ետեւ՝ զանոնք
արմատաքի խնց և բոլոր վարժապետ-
ները դադարեցուց պաշտօնէ, որպէս զի
իւր ազդեցութիւնը ճանչցնէ իրենց և
յետոյ մէջերէն բանի գալիքներն ընա-
րանօք ընդունի, ինչպէս որ բնաւ:

Այսպէս կը դործէր, առանց դիտ-
նալու թէ նախանձն ու չարամտութիւնը
նաեւ կայր կողմնատիրութիւնը զինքը կը
հալածէին, և ահա շատ չանցած իր
քայլերուն առջև մեծ մեծ արդեւքներ
տեսաւ: Չի լքուեա, առաջնորդ կոխո-
տեց զանոնք, արութեամբ դիմադրեց
սակայն այսպէսով աւելի Բարս-ճաղին զայ-
րոյթ առթեց:

Իրաց այս լինթոցքին մէջ, Պատ-
րիարքարանի Գիւնատան Կաթողիկոսի
տեղով եկաւ հասաւ Պ. Ս. Մանուք-
եան, և շնորհ գտնելով Ռսկանեանէն
յաջադրեալ բարձր պաշտօն մը՝ ձեռք
բերել Ս. վարժարանին մէջ. բայց մեղք
որ, անապատի ոտաւած օձին նման երբ
սկսաւ Գերմանիոյ զգալ առաջին դործն
եղաւ իւր բարեբարք խաղճիկ և անոր
գէմ մէկ քանի իժեք ալ յարուցանել:

Սոնք արեւ և գիշեր անդուլ աշ-
խատեցան հնարք հնարել, . . . չարիք
նիւթել և սցալէտով կործանել զՌսկանե-
ան, կարծես զարմօք և զաւակօք
կարքթիմնացոյն պէս ուխտած էին բը-
նաւ Հաշտուիլ այս անձին հետ . . . :

Գարունիկ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Պահէ-գարու Թաշ խանի գէմ դե-
ղաժառու Մ. Վէնտէն Գասապեանի իւր
7 կրպակին վրայի յարկը դանուող ա-
ռամնաբոյց Մ. Ստեփանեան ամեն ուր-
բաթ մինչև ժամ 5 և կիրակէ օրերն
ալ մինչև ժամ 7 կը գտնուի Իւսկիւտար
Սէլամբոյի թաղը Բարմազ-Պազալ փողոց
իւր թիւ 16 տունը:

Սոյն Մ. Ստեփանեան նոյն օրերն ի-
րեն գիմններուն ոսկիի եւ հանքի վրայ
նոր չինուած ամբողջ առամնաչար տե-
ղաւորելու, փոսած ակումներ գիւրա-
պէս լեցնելու, ցաւող ակումները բու-
ժելու. նաեւ սեւցած ու աղտոտածներն
ալ ժաքրելու եւ սպիտակ գոյնի վերա-
ծելու պատրաստ ըլլալն արդոյ Հաս-
րակութեան կը ծանուցանէ:

ԽՏԲԱԳԻՐ	ՏՆՕՐԷՆ
ԱԻԵՏԻՍ ԱՐԵՍԿ	ԳՐԻՊՈՐ Ն.
ՍՈՐԷՆԵԱՆ	ՍՈՐԷՆԵԱՆ

ՏԵՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ ՏՊԱԳ. Ռ. Յ. ՔԻՐՈՅԵԱՆ